

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel

Voorlopig Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

4 juni 2012 / rapportnummer 2662-31

1. Oordeel over het MER

Burgemeester en wethouders van de gemeente Harenkarspel bereiden de vaststelling van het 'Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel' voor. Het thans voorliggende ontwerpbestemmingsplan is enerzijds gericht op het behouden van de bestaande situatie en anderzijds op het – onder voorwaarden – vergroten van mogelijkheden voor agrarische activiteiten. Omdat het bestemmingsplan hiermee het kader vormt voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten, is een plan-MER opgesteld om de besluitvorming over het bestemmingsplan te onderbouwen. De gemeenteraad van Harenkarspel is bevoegd gezag in deze procedure. De Commissie voor de m.e.r. (hierna: de Commissie) heeft het plan-MER getoetst.¹ De Commissie heeft destijds geen advies over de notitie reikwijdte en detailniveau kunnen geven.

Bij de toetsing constateert de Commissie dat de effecten van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan niet zijn onderzocht. In het MER wordt voor de effectbepaling uitgegaan van 10 agrarische bouwvlakvergrotingen tot 2 ha. Het bestemmingplan maakt bij recht en via flexibiliteitsregelingen echter meer mogelijk; meer bedrijven kunnen uitbreiden en ook is vestiging van nieuwe agrarische bedrijven mogelijk. Ook hiervan moeten de effecten in beeld gebracht worden en moet worden onderzocht of dit tot significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden kan leiden of tot landschappelijk onwenselijke situaties.

Gezien de achtergrondconcentraties van stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000-gebieden en de kritische depositiewaarden van daar aanwezige habitattypen, zijn significant negatieve gevolgen als gevolg van (de maximale mogelijkheden van) het bestemmingsplan zeker niet op voorhand uit te sluiten. In het MER had daarom ook een Passende beoordeling opgenomen moeten zijn met zo nodig een alternatief en/ of maatregelen waarmee significant negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden uitgesloten kunnen worden.

De Commissie is van mening dat hiermee in het MER **niet alle essentiële informatie aanwezig is** om het milieubelang volwaardig mee te laten wegen in de besluitvorming over het bestemmingsplan.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Maximale mogelijkheden en effecten

In het MER wordt het voornemen omschreven als het vergroten van bouwvlakken bij agrarische bedrijven en het mogelijk maken van de volgende ontwikkelingen via een wijzigingsbevoegdheid:

- de uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven tot 2 ha bouwvlak;
- nieuw vestiging van agrarische bedrijven, met uitzondering van intensieve veehouderij;
- de ontwikkeling van (niet agrarische) nevenactiviteiten bij bestaande agrarische bedrijven zoals biomassavergisting en recreatieve activiteiten;
- het wijzigen van de bestemming agrarisch bedrijf voor kleine voorzieningen voor dag- of verblijfsrecreatie, wonen, bedrijf, maatschappelijk of sport – manege.

In het MER zijn de effecten van het voornemen gebaseerd op alleen de effecten van 10 bouwvlakvergrotingen; i.c. één melkrundveebedrijf en negen akker- en tuinbouwbedrijven. Dit betekent dat de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan niet zijn beoordeeld. De maximale effecten van met name de uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven op natuur (stikstofdepositie) en landschap zijn niet in beeld gebracht, waardoor ook mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving (Natuurbeschermingswet) en mogelijk (negatieve) effecten voor het landschap niet zijn. Het MER zet daardoor niet aan tot het formuleren van maatregelen of alternatieven die nodig kunnen zijn voor een uitvoerbaar plan of maatregelen die gevolgen voor het milieu kunnen beperken

Onbenutte vergunde ruimte niet beoordeeld

Uit het MER blijkt dat er voor relevante diercategorieën (rundvee, schapen en in mindere mate pony's en paarden) een groot verschil is tussen het feitelijke aantal aanwezige dieren van veehouderijen en het vergunde aantal dieren. Tenzij er concrete plannen zijn om deze ruimte op korte termijn in te vullen, dient de niet benutte vergunningruimte als onderdeel van het voornemen op effecten te worden beoordeeld. In het MER ontbreekt het effect van het invullen van deze vergunningruimte.²

Afwijkingsmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheid niet beoordeeld

Om de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan te beoordelen moet volgens jurisprudentie worden uitgegaan van hetgeen 'redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt' in het plan. Uitgaan van de maximale mogelijkheden betekent dat ook wijzigingsbevoegdheden (bijvoorbeeld voor nieuwe bouwvlakken) en afwijkingsmogelijkheden moeten worden meegenomen. Redelijkerwijs betekent dat uitgegaan kan worden van redelijke gemiddelden voor bedrijfsvoering. In het MER ontbreekt het effect van de activiteiten die via een wijzigingsbevoegdheid of afwijking mogelijk worden gemaakt.

² De Commissie acht het overigens goed mogelijk dat het feitelijke aantal dieren veel minder zal toenemen dan op basis van de afgegeven vergunningen mogelijk is. Reden hiervoor is dat zij tijdens het locatiebezoek aan het plangebied (25 mei 2012) de indruk kreeg dat veel bedrijven gaan stoppen of al gestopt zijn zonder dat de vergunning is ingetrokken, en dat relatief veel agrarische bedrijven slechts hobbymatig dieren houden.

Dit is niet alleen relevant voor agrarische activiteiten, maar ook voor de overige genoemde ontwikkelingen zoals biomassavergisting en recreatieve activiteiten. Dat deze activiteiten niet voorkomen in het Besluit m.e.r. of hiervan de drempelwaarden niet overschrijden wil niet zeggen dat zij (in cumulatie) niet tot aanzienlijke milieueffecten kunnen leiden.

Vergroten bebouwing binnen bouwvlakken

Het ontwerpbestemmingsplan vergroot het maximale bebouwingspercentage van bouwvlakken aanzienlijk. Hierdoor lijkt de mogelijkheid te bestaan dat er meer dieren gehuisvest kunnen worden op een bouwvlak dan nu het geval is. Hierover is het MER niet duidelijk en deze eventuele verruiming is niet in de effectbeoordeling meegenomen.

Het bestemmingsplan geeft veehouderijbedrijven de ruimte om de oppervlakte aan gebouwen te vergroten om te kunnen voldoen aan welzijnseisen. Een groter leefoppervlak voor dieren kan echter gepaard gaan met een toename van de ammoniakemissie per dier.³ Deze toename van ammoniak lijkt te ontbreken in de depositieberekeningen in het MER.

De Commissie adviseert om het MER aan te vullen met een effectbeoordeling van de maximale invulling van het voornemen. Volgens de Commissie kan het voornemen maximaal worden ingevuld met:

- het opvullen van alle rechten binnen de huidige milieuvergunningen (behalve die uitbreidingen die op korte termijn zijn te voorzien, deze kunnen gemotiveerd worden aange-merkt als autonome ontwikkeling);
- het uitbreiden van de bouwvlakken van alle bestaande grondgebonden (veehouderij)bedrijven tot 2 ha;
- het maximaal benutten hiervan, gebruik makend van de mogelijkheid om het bebouwde oppervlak uit te breiden tot 100% van het bouwvlak (zoals aangegeven in het ontwerp bestemmingsplan);
- de nieuwvestiging van agrarische bedrijven (voor zover in te schatten welke bedrijven zich nieuw willen vestigen);
- rekening houdend met bedrijven die de agrarische activiteit stoppen, waarbij ook de agrarische bestemming van het bouwvlak wordt ingetrokken (rood voor rood regelingen).
- en niet-agrarische ontwikkelingen die via een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt zoals biomassavergistingsinstallaties en recreatieve activiteiten, voor zover deze (in cumulatie) tot aanzienlijke milieueffecten kunnen leiden.

Onderbouw de gekozen maximale invulling van het voornemen. Beoordeel de maximale invulling van het voornemen vervolgens op effecten (in cumulatie/ samenhang) op natuur, landschap en, indien daar aanleiding toe is, op verkeersveiligheid.

2.2 Passende beoordeling en uitvoerbaar alternatief

Uit het Advies natuurwaarden dat bij het MER is opgesteld (voortoets) blijkt dat:

³ Bij een gelijk aantal dieren.

- in het nabijgelegen Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen de achtergrondconcentratie van stikstofdepositie 1050 mol N/ ha is;
- en dat de laagste kritische depositiewaarde 940 mol N/ ha (habitattype grijze duinen) is. Dit betekent dat elke verhoging van stikstofdepositie leidt tot een verdere overschrijding van de kritische depositiewaarde met mogelijk significant negatieve gevolgen voor stikstofgevoelige habitattypen. Of dit ook leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken moet worden onderzocht in een Passende beoordeling.

De maximale invulling van het bestemmingsplan met o.m. veehouderijbedrijven kan leiden tot tot een verdere verhoging van stikstofdepositie. De Commissie is dan ook van oordeel dat een Passende beoordeling bij het bestemmingsplan moet worden opgesteld, uitgaande van de maximale mogelijkheden (zie § 2.1. van dit advies).

De Commissie adviseert om een Passende beoordeling op te stellen waarin de effecten van de stikstofdepositie van de maximale invulling van het bestemmingsplan op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden worden onderzocht. Illustreer de effectanalyse met duidelijk kaartmateriaal en geef inzicht in de wijze waarop de stikstofberekeningen tot stand komen.

Indien uit de Passende beoordeling blijkt dat aantasting van natuurlijke kenmerken niet is uit te sluiten, adviseert de Commissie maatregelen of een alternatief te onderzoeken waarbij dit wel het geval is. Een bestemmingsplan mag slechts worden vastgesteld als vooraf zeker is dat de activiteiten die het plan mogelijk maakt, geen significant negatieve gevolgen hebben voor de Natura 2000-gebieden (artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998).

De Commissie adviseert te onderzoeken met welke maatregelen of alternatieven⁴ de uitbreiding van veehouderijen mogelijk is en aantasting van natuurlijke kenmerken uitgesloten kan worden.

3. Overige opmerkingen met aanbevelingen

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen van het MER. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Koppeling bestemmingsplan en MER

De Commissie merkt op dat in het ontwerpbestemmingsplan nog geen (wettelijk verplichte) verantwoording gegeven is van hoe met de resultaten van het MER is omgegaan. Ook omgekeerd is niet steeds duidelijk hoe de aansluiting tussen ontwerpbestemmingsplan en MER kan worden vastgesteld. Zo heeft de Commissie bijvoorbeeld geconstateerd dat er in het ontwerpbestemmingsplan cultuurhistorische waarden (stolpboerderijen) en situaties van

⁴ Denk aan bron- en effectgerichte maatregelen als mede zonering.

geuroverbelasting genoemd worden, die in het MER in de effectbeoordeling niet terug te vinden zijn.

De Commissie adviseert in het definitieve bestemmingsplan aan te geven hoe de resultaten van het MER hebben doorgewerkt in het bestemmingsplan.

3.2 Terinzagelegging

De nog op te stellen aanvullingen op het MER hebben vanzelfsprekend nog niet ter inzage kunnen liggen.

De Commissie adviseert de aanvulling op het MER en de Passende beoordeling bij de eerst volgende gelegenheid ter inzage te leggen.

Voorlopig Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

